

PRIIMTI TEKSTAI

P8_TA(2018)0183

Tiriamosios žurnalistikos atstovų apsauga Europoje: Slovakijos žurnalistų Jáno Kuciako ir Martinos Kušnírovos atvejis

2018 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento rezoliucija „Tiriamosios žurnalistikos atstovų apsauga Europoje: Slovakijos žurnalistų Jáno Kuciako ir Martinos Kušnírovos atvejis“ (2018/2628(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties (ES sutarties) 2, 4, 5, 6, 9 ir 10 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 20 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 6, 7, 8, 10, 11, 12 ir 47 straipsnius,
- atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių konvenciją (ECHR) ir Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką,
- atsižvelgdamas į Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą (TPPTP),
- atsižvelgdamas į JT Žmogaus teisių komiteto bendrąsias pastabas Nr. 34 dėl TPPTP 19 straipsnio (nuomonės ir saviraiškos laisvės),
- atsižvelgdamas į 2017 m. sausio 24 d. Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rezoliuciją 2141 (2017) dėl išpuolių prieš žurnalistus ir žiniasklaidos laisvės Europoje,
- atsižvelgdamas į Europos Tarybos Ministrų komiteto 2014 m. balandžio 30 d. deklaraciją dėl žurnalistikos apsaugos ir žurnalistų bei kitų žiniasklaidos atstovų saugumo,
- atsižvelgdamas į ESBO įsipareigojimus žiniasklaidos laisvės, žodžio laisvės ir laisvo informacijos judėjimo srityse,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. spalio 24 d. rezoliuciją dėl informatorių, kurie atskleidami konfidencialią bendrovių ir viešojo sektoriaus institucijų informaciją veikia viešojo intereso labui, teisėtų apsaugos priemonių¹,
- atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 25 d. rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai

¹ Priimti tekstai, P8_TA(2017)0402.

- dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo sukūrimo¹,
- atsižvelgdamas į savo 2017 m. lapkričio 15 d. rezoliuciją dėl teisinės valstybės Maltoje²,
 - atsižvelgdamas į savo 2016 m. spalio 25 d. rezoliuciją dėl kovos su korupcija ir tolesnių veiksmų, susijusių su CRIM komiteto rezoliucija³,
 - atsižvelgdamas į 2018 m. kovo 6 d. 17 žiniasklaidos organizacijų atvirą laišką Komisijos pirmininkui Jeanui-Claude'ui Junckeriui,
 - atsižvelgdamas į 2018 m. kovo 14 d. Tarybos ir Komisijos pareiškimus „Tiriamosios žurnalistikos atstovų apsauga Europoje: Slovakijos žurnalistų Jáno Kuciako ir Martinos Kušnírovos atvejis“,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 123 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi pagarba teisinės valstybės principui, demokratijai, žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, taip pat vertybėms bei principams, įtvirtintiems ES sutartyse ir tarptautiniuose žmogaus teisių dokumentuose, yra įsipareigojimai, kuriuos prisiėmė Sąjunga ir jos valstybės narės, ir jų turi būti paisoma;
 - B. kadangi ES sutarties 6 straipsnio 3 dalyje patvirtinama, kad pagrindinės teisės, kurios garantuojamos EŽTK ir kurios kyla iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, sudaro Sąjungos teisės bendruosius principus;
 - C. kadangi ES veikia remiantis tarpusavio pasitikėjimu grindžiama prielaida, kad valstybės narės laikosi demokratijos, teisinės valstybės principo ir pagrindinių teisių, įtvirtintų EŽTK, Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje ir TPPTP;
 - D. kadangi laisva ir nepriklausoma ir netrikdoma žiniasklaida yra vienas iš esminių demokratinės visuomenės aspektų; kadangi valstybės narės privalo užtikrinti, kad jų teritorijoje būtų ginama spaudos laisvė ir būtų apsaugoti žurnalistai;
 - E. kadangi teisės į žodžio laisvę ir nuomonių laisvę yra būtinos sąlygos, siekiant visiškai įgyvendinti skaidrumo ir atskaitomybės principus;
 - F. kadangi ES ir jos valstybės narės yra įsipareigojusios gerbti žiniasklaidos laisvę ir pliuralizmą, taip pat teisę gauti informaciją ir teisę į žodžio laisvę, kaip nustatyta Pagrindinių teisių chartijos 11 straipsnyje, EŽTK 10 straipsnyje ir TPPTP 19 straipsnyje; kadangi žiniasklaidos kaip viešosios sergėtojos funkcijos yra labai svarbios siekiant išsaugoti šias teises ir ginti visas kitas pagrindines teises;
 - G. kadangi Sąjunga turi galimybę imtis veiksmų, kad būtų apsaugotos bendrosios vertybės, kuriomis ji grindžiama; kadangi teisinės valstybės ir principai ir pagrindinės teisės turėtų būti taikomi vienodai aktyviai visose valstybėse narėse;
 - H. kadangi 2018 m. vasario 25 d. Slovakijos tiriamosios žurnalistikos atstovas Ján Kuciak ir jo partnerė Martina Kušnírová buvo rasti nužudyti savo namuose Veľká Mača

¹ Priimti tekstai, P8_TA(2016)0409.

² Priimti tekstai, P8_TA(2017)0438.

³ Priimti tekstai, P8_TA(2016)0403.

savivaldybėje;

- I. kadangi teisė į nepriklausomą ir skaidrą teisingumą yra esminis teisinės valstybės principas; kadangi ne tik šių žmogžudysčių, bet ir ankstesnių nusikaltimų vykdytojai visgi turi būti patraukti atsakomybėn ir turi būti smerkiama nebaudžiamumo kultūra;
- J. kadangi tai yra penktas atvejis per pastaruosius dešimt metų, kai ES valstybėje narėje nužudomas žurnalistas¹, ir antra tyrimą dėl Panamos dokumentų atliekančio žurnalisto žmogžudystė ES, po to, kai 2017 m. spalio mėn. Maltoje buvo nužudyta Daphne Caruana Galizia; kadangi išpuoliai prieš tiriamąją žurnalistiką yra nusikaltimai prieš demokratinę valstybę ir demokratiją;
- K. kadangi Jáno Kuciako specializacija buvo didelio masto mokesčių slėpimo skandalų, mokestinio sukčiavimo, korupcijos ir pinigų plovimo tyrimai, o jo paskutiniame straipsnyje, kuris buvo paskelbtas po jo po mirties, buvo nagrinėjamas galimas su ES žemės ūkio subsidijomis susijęs Italijos mafijos grupuotės „Ndrangheta“ vykdomas turto prievartavimas, kuris taip pat siejamas su aukštas pareigas užimantiems politikams artimais valdžios sektoriaus pareigūnais;
- L. kadangi po šios žmogžudystės buvo surengti didžiausio masto taikūs protestai ir masinės demonstracijos nuo 1989 m. vykusios Aksominės revoliucijos, kuriuose buvo reikalaujama teisingumo, atskaitomybės, teisinės valstybės principų laikymosi, žiniasklaidos laisvės paisymo ir kovos su korupcija veiksmų; kadangi protestuotojai ir Slovakijos visuomenė išreiškė didelį nepasitikėjimą valstybės institucijomis ir pareigūnais, įskaitant policiją; kadangi turi būti grąžintas pasitikėjimas valstybės institucijomis;
- M. kadangi, anot Europos Tarybos, dėl smurto ir nusikaltimų prieš žurnalistus neabejotinai užgniauziama žodžio laisvė ir stiprėja vidinės cenzūros reiškinys;
- N. kadangi vykdant Organizuoto nusikalstamumo ir pranešimų apie korupciją projektą pranešta, kad Jáno Kuciako asmeninė informacija galėjo būti nutekinta po to, kai jis Slovakijos valstybės institucijoms pateikė keletą su informacijos laisve susijusių prašymų. kadangi, sulaukęs Slovakijos verslininko grasinimų, Ján Kuciak pateikė skundą prokuratūrai dėl nusikalstamos veikos, o vėliau nurodė, kad praėjus 44 dienoms nuo skundo pateikimo byla nebuvo paskirta konkrečiam policijos pareigūnui ir buvo baigta nagrinėti neišklausius liudininkų;
- O. kadangi valstybėse narėse taikomos skirtingos žurnalistų ir žurnalistinių šaltinių, įskaitant informatorius, apsaugos priemonės ir daugelyje jų neužtikrinama veiksminga apsauga nuo keršto, kaltinimų šmeižtu, grasinimų, bauginimų pateikti ieškinį ar kitų neigiamų pasekmių; kadangi dėl netinkamos žurnalistų apsaugos kai kuriose valstybėse narėse, taip pat dėl kai kurių viešų asmenų demonstruojamo vis didesnio priešiško žurnalistų atžvilgiu smarkiai sumenkinamos jų pagrindinės laisvės;
- P. kadangi Žiniasklaidos pliuralizmo observatorijos 2016 m. šaliai skirtoje ataskaitoje dėl padėties Slovakijoje, nurodoma, kad politiniam nepriklausomumui kyla didelė rizika, visų pirma dėl to, kad vietos žiniasklaidos priemonėms finansavimą skiria savivaldybės, kurioms dažnai tos žiniasklaidos priemonės netiesiogiai priklauso, ir jos gali patirti politinį spaudimą; kadangi ataskaitoje taip pat paminėtos esamos apsaugos priemonės

¹ Žr.: <https://rsf.org/en/journalists-killed>

žurnalistų šaltiniams, pavyzdžiui, teisminė kontrolė ir teisinės apibrėžtys;

- Q. kadangi atsižvelgiant į „Žurnalistų be sienų“ pasaulio spaudos laisvės indeksą (2017 m.) šmeižtas Slovakijoje baudžiamas laisvės atėmimu iki aštuonerių metų, o tai yra sunkiausia bausmė už šį nusikaltimą ES; kadangi vis dėlto šiame indekse Slovakija yra 17-oje vietoje;
 - R. kadangi organizacijos „Žurnalistai be sienų“ generalinis sekretorius 2018 m. kovo 2 d. lankydamasis Bratislavoje apgailestavo dėl tam tikrose valstybėse narėse daugelio Europos politikų, įskaitant vyriausybės vadovus, palaikomos ir netgi kuriamos „apgailėtinos aplinkos žurnalistams“;
 - S. kadangi nuo 2007 m. pranešta apie keletą išpuolių prieš žurnalistus Slovakijoje, o du žurnalistai vis dar yra dingę;
 - T. kadangi Pasaulio ekonomikos forumo duomenimis (2017 m.), Slovakija pagal korupcijos mastą užima 117-ą vietą iš 137 šalių, kuriose atliktas tyrimas; kadangi smarkiai sumažėjo baudžiamojo persekiojimo už su korupcija susijusius nusikaltimus mastas; kadangi 2018 m. Europos semestro šaliai skirtoje ataskaitoje dėl padėties Slovakijoje teigiama, kad nepadaryta jokios pažangos siekiant aktyviau kovoti su korupcija;
 - U. kadangi 2018 m. kovo 7–9 d. Parlamentas surengė faktų nustatymo misijos vizitą į Slovakiją, o misijos darbo grupę sudarė Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto nariai ir Biudžeto kontrolės komiteto nariai;
 - V. kadangi Parlamento delegacijos misijos ataskaitoje buvo nurodyti NVO atstovų išreikšti rimti susirūpinimą keliantys klausimai, visų pirma dėl galimų interesų konfliktų, kaip antai tarp Generalinės prokuratūros ir jos veiklą turinčių koordinuoti organų, taip pat tarp Vidaus reikalų ministro ir policijos viršininko; kadangi ir aukščiausio lygio prokurorų atranka buvo apibūdinta kaip smarkiai politizuota, taip pat buvo kritikuojama tai, kad nėra nepriklausomos institucijos, kuri būtų kompetentinga nagrinėti skundus dėl policijos; kadangi kilo abejonių, ar tinkamai ginama žiniasklaidos laisvė ir užtikrinamas pakankamas žiniasklaidos priemonių nuosavybės skaidrumas;
 - W. kadangi, Slovakijos aukščiausiajai audito institucijai ėmusis tyrimo dėl visų ES lėšas tvarkančių ir tarpininkaujančių institucijų, tik Slovakijos žemės ūkio mokėjimo agentūroje nustatyta probleminių atvejų; kadangi audito institucija perdavė savo išvadas Slovakijos generaliniam prokurorui ir Nacionalinei kovos su nusikalstamumu agentūrai;
1. itin smerkia Slovakijos tiriamosios žurnalistikos atstovo Jáno Kuciako ir jo partnerės Martinos Kušnírovos nužudymą;
 2. apgailestauja dėl to, kad per pastarąjį pusmetį tai yra antras mirtinas išpuolis prieš žurnalistą ES, po to, kai 2017 m. spalio 16 d. Maltoje buvo nužudyta Daphne Caruana Galizia;
 3. ragina Slovakijos institucijas pasitelkti visus reikiamus išteklius, kad būtų užtikrintas visapusiškas, kruopštus ir nepriklausomas Jáno Kuciako ir Martinos Kušnírovos nužudymo tyrimas, kuris padėtų patraukti atsakomybėn už tai atsakingus asmenis; palankiai vertina Slovakijos institucijų ketinimą vykstant tyrimams visapusiškai bendradarbiauti su tarptautinėmis teisėsaugos institucijomis ir Italijos kovos su mafija tyrimų direktoratu (DIA); labai rekomenduoja sukurti bendrą tyrimų grupę, kuriai

bendrai vadovautų Europolas, ir sudaryti galimybę visapusiškai susipažinti su bylos dokumentais;

4. ragina Slovakijos generalinį prokurorą dar kartą išnagrinėti Jáno Kuciako pateiktą skundą dėl nusikalstamos veikos po to, kai jis sulaukė grasinimų, ir ištirti pranešimus dėl to, kad Jánu Kuciakui pateikus Slovakijos institucijoms keletą su informacijos laisve susijusių prašymų buvo nutekinta jo asmeninė informacija;
5. primygtinai ragina Slovakijos institucijas užtikrinti, kad tiriamosios žurnalistikos atstovai būtų apsaugoti nuo bauginimo, kaltinimų šmeižtu, grasinimų ar fizinių išpuolių, taip pat imtis veiksmingų priemonių, kurios padėtų savo žodžio laisve besinaudojančius asmenims apsaugoti nuo išpuolių, kuriais siekiama juos nutildyti;
6. pripažįsta, kad tiriamosios žurnalistikos atstovai gali atlikti svarbias demokratijos ir demokratinės valstybės principo sergėtojų funkcijas; smerkia įžeidžiančias ES politikų pastabas apie žurnalistus; pažymi, kad kuo geresnė tiriamosios žurnalistikos atstovų ir informatorių apsauga yra itin svarbi visai visuomenei; ragina ir Komisiją, ir valstybes nares teikti pasiūlymus dėl teisėkūros ar ne teisėkūros procedūra priimamų aktų, kuriais būtų siekiama ES apsaugoti žurnalistus, kuriems nuolat keliamos bylos siekiant cenzūruoti jų darbą ir juos įbauginti, įskaitant visoje Europoje taikomas kovos su strateginių bylų prieš visuomenės dalyvavimą (angl. anti-SLAPP) taisykles;
7. ragina Komisiją užtikrinti, skatinti ir taikyti Europos Sąjungos sutartyje ir Pagrindinių teisių chartijoje, taip pat TPPTP įtvirtintas vertybes ir atsižvelgiant į tai stebėti ir spręsti sunkumus, kylančius visoje ES dėl žiniasklaidos laisvės ir pliuralizmo, kartu laikantis subsidarumo principo; ragina Komisiją nuolat informuoti Parlamentą apie veiksmus, kurių imtasi;
8. pažymi, kad informatorius pagrįstai galima laikyti esminiu tiriamosios žurnalistikos ir nepriklausomos spaudos šaltiniu, taip pat kad šaltinių konfidencialumo užtikrinimas yra pagrindinė spaudos laisvės sąlyga; todėl pabrėžia, kad informatoriai prisideda prie demokratijos, politikos ir ekonomikos skaidrumo ir visuomenės informuotumo; ragina Slovakijos institucijas ir visas ES valstybes nares užtikrinti tiriamosios žurnalistikos atstovų ir informatorių asmens ir pragyvenimo šaltinio apsaugą; prašo Komisijos parengti veiksmingą, išsamų ir horizontaliuoju lygmeniu taikomą ES direktyvą dėl informatorių apsaugos, visapusiškai laikantis Europos Tarybos rekomendacijų ir 2017 m. vasario 14 d.¹ bei 2017 m. spalio 24 d. Parlamento rezoliucijų;
9. ragina Komisiją sukurti nuolatinės finansinės pagalbos sistemą, įskaitant atskirą tam skirtą biudžetą, persikirstant esamus išteklius, siekiant remti nepriklausomą tiriamąją žurnalistiką;
10. ragina savo Pirmininkų sueigą pasiūlyti, kaip Parlamentas galėtų išreikšti pagarbą už Daphnės Caruanos Galizios ir Jáno Kuciako atliktą darbą, ir apsvastyti galimybę pervadinti žurnalistams skirtą stažuotę Parlamente Jáno Kuciako vardu;
11. atkreipia dėmesį, kad Žiniasklaidos pliuralizmo ir žiniasklaidos laisvės centro (CMPF) pateiktoje 2016 m. Žiniasklaidos pliuralizmo ataskaitoje nurodoma, kad dėl horizontalios žiniasklaidos priemonių nuosavybės koncentracijos Slovakijoje kyla vidutinė arba didelė rizika; mano, kad daugelyje valstybių narių žiniasklaidos

¹ Priimti tekstai, P8_TA(2017)0022.

pliuralizmui kyla grėsmė dėl to, kad žiniasklaidą kontroliuoja politinės įstaigos ar asmenys arba tam tikros komercinės organizacijos; pabrėžia, kad paprastai valdžios sektoriaus atstovai neturėtų piktnaudžiauti savo padėtimi darydami įtaką žiniasklaidai; rekomenduoja į metinius Žiniasklaidos pliuralizmo observatorijos duomenis įtraukti išsamesnės informacijos apie žiniasklaidos priemonių nuosavybę;

12. palankiai vertina Tiriamosios žurnalistikos ES iniciatyvą (IJ4EU), kuria siekiama skatinti ir stiprinti ES dirbančių tiriamosios žurnalistikos atstovų tarpvalstybinį bendradarbiavimą;
13. yra susirūpinęs dėl kaltinimų korupcija, netinkamo ES lėšų panaudojimo, piktnaudžiavimo valdžia ir interesų konfliktų Slovakijoje, nes dėl to gali blogėti demokratijos padėtis; ragina Slovakijos priežiūros bei teismines institucijas ir Europos kovos su sukčiavimu tarnybą (OLAF) ištirti visus įtariamus pažeidimus ir sukčiavimo atvejus, įskaitant PVM karuselinio sukčiavimo atvejus ir su Europos žemės ūkio fondu kaimo plėtrai bei kitais struktūriniais fondais susijusius atvejus;
14. reiškia didelį susirūpinimą dėl galimo organizuoto nusikalstamumo struktūrų dalyvavimo vykdant žmogžudystę ir jų įsiskverbimo į politikos, visų lygmenų viešojo valdymo, ekonomikos ir finansų sektorius riziką; pabrėžia, kad šio reiškinio negalima nuvertinti; primena, kad tarptautiniai nusikalstami tinklai yra labai aktyvūs ir kad organizuoto nusikalstamumo mastas ir veiklos sudėtingumas didėja; ragina Slovakiją ir visas valstybes nares pagerinti bendradarbiavimą ir koordinavimą, siekiant paspartinti bendrų standartizuotų procedūrų kūrimą remiantis gerąja patirtimi, sukaupta tose teisinėse sistemose, kurios yra pažangiausias kovos su organizuotu nusikalstamumu srityje;
15. atkreipia dėmesį, kad Slovakijos aukščiausioji audito institucija paskelbė tris svarbias ataskaitas dėl Žemės ūkio mokėjimo agentūros (APA); ragina Slovakijos institucijas užtikrinti, kad būtų kruopščiai išnagrinėtos Aukščiausiosios audito institucijos išvados; ragina Europos Audito Rūmus atlikti tyrimą ir paskelbti Specialiąją ataskaitą dėl išmokų žemės ūkiui Slovakijoje;
16. ragina Parlamento Specialųjį komitetą finansinių nusikaltimų, mokesčių vengimo ir slėpimo klausimais įvertinti įtarimus, susijusius su PVM sukčiavimu, pinigų plovimu ir netinkamu Europos lėšų panaudojimu, taip pat tai, ar numatytos pakankamos nacionalinės taisyklės dėl lėšų poėmio, jei įvykdoma su tuo susijusi nusikalstama veika, ypatingą dėmesį skiriant Jáno Kuciako ir kitų tiriamosios žurnalistikos atstovų darbui;
17. ragina Tarybą bendradarbiauti su dalyvaujančiomis valstybėmis narėmis siekiant kuo greičiau įsteigti Europos prokuratūrą, kad būtų galima imtis koordinuotų veiksmų prieš ES vykdomą sukčiavimą ir kitus nusikaltimus, turinčius įtakos Sąjungos finansiniams interesams;
18. reiškia susirūpinimą dėl Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto ir Biudžeto kontrolės komiteto ataskaitoje išdėstytų išvadų, pateiktų po jų faktų nustatymo misijos vizito į Slovakiją, kuriose teigiama, kad aukščiausio lygio prokurorų atranka laikoma smarkiai politizuota ir kad aukščiausio lygio pareigūnams pareikšta daug įtarimų korupcija, dėl kurių nebuvo atliktas tinkamas tyrimas; ragina Slovakijos institucijas didinti teisėsaugos nešališkumą ir atsižvelgti į pagrindines išvadas ir rekomendacijas, pateiktas Parlamento narių komandiruotės informacijos rinkimo tikslu ataskaitoje; prašo Slovakijos vyriausybės ir parlamento imtis visų reikiamų veiksmų

siekiant atkurti visuomenės pasitikėjimą valstybės institucijomis, įskaitant policiją;

19. pakartoja, jog apgailėstauja, kad Komisija nusprendė 2017 m. neskelbti ES kovos su korupcija ataskaitos, ir ragina Komisiją nedelsiant atnaujinti kasmetinį kovos su korupcija stebėjimą visose valstybėse narėse; ragina Komisiją parengti griežtų rodiklių sistemą ir nustatyti lengvai taikomus, vienodus kriterijus, pagal kuriuos būtų vertinamas korupcijos lygis valstybėse narėse ir vertinama jų kovos su korupcija politika, vadovaujantis 2016 m. kovo 8 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2014 m. metinės ataskaitos „Europos Sąjungos finansinių interesų apsauga. Kova su sukčiavimu“¹;
20. pabrėžia, kad itin svarbu užtikrinti, kad būtų visapusiškai laikomasi ES sutarties 2 straipsnyje nustatytų bendrų Europos vertybių ir kad būtų garantuojamos ES pagrindinių teisių chartijoje nustatytos pagrindinės teisės;
21. aktyviai ragina vykdyti reguliarių stebėsenos ir dialogo procesą, į kurį būtų įtrauktos visos valstybės narės, siekiant apsaugoti ES pagrindines demokratijos, pagrindinių teisių ir teisinės valstybės vertybes, dalyvaujant Tarybai, Komisijai ir Parlamentui, kaip siūloma jo 2016 m. spalio 25 d. rezoliucijoje dėl ES demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių mechanizmo (Demokratijos, teisinės valstybės ir pagrindinių teisių pakto) sukūrimo;
22. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Komisijai, Tarybai, valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams ir Slovakijos Respublikos Prezidentui.

¹ OL C 50, 2018 2 9, p. 2.